

UZASADNIENIE

Powódka Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo–Kredytowa im. F. S. w G. wniosła w dniu 18 kwietnia 2014 r. pozew przeciwko D. J., domagając się zasądzenia kwoty 82 214,68 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu oraz kosztów procesu według norm przepisanych (k. 2-3).

W uzasadnieniu powódka podała, że 28 września 2012 r. udzieliła A. J. (1) pożyczki w kwocie 64 000 zł, zastrzegając odsetki za opóźnienie w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki lub jej raty w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP. Pozwana poręczyła za zobowiązanie A. J. (1). A. J. (1) zmarł w dniu 8 października 2012 r. Wskutek zgonu ustało jego członkostwo w powodowej (...), a niespłacona część pożyczki wraz z odsetkami i kosztami została postawiona w stan natychmiastowej wymagalności. Pozwana została wezwana do zapłaty, której jednak nie dokonała. Na kwotę dochodzonego roszczenia składa się niespłacony kapitał pożyczki (64 000 zł), skapitalizowane odsetki za opóźnienie naliczane za nieterminową spłatę pożyczki lub jej raty naliczone do dnia wniesienia pozwu (17 762,76 zł) i niezapłacone odsetki zwykłe umowne (341,92 zł).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 28 kwietnia 2014 r., sygn. akt I Nc 101/14 powództwo zostało uwzględnione w całości (k. 21).

Pozwana D. J. wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych (k. 29-33).

W uzasadnieniu pozwana jako poręczyciel dłużnika podniosła zarzut niewymagalności roszczenia. Pozwana podała, że powódka nie wypowiedziała umowy pożyczki, a w konsekwencji żądanie od niej zapłaty całej należności jest przedwczesne. W umowie pożyczki nie ma zapisu, że w momencie śmierci pożyczkobiorcy umowa ulega rozwiązaniu, a niespłacona część stawiana jest w stan natychmiastowej wymagalności. Powódka skierował natomiast do pozwanej jako do poręczyciela jedynie wezwanie do zapłaty, a nie oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Ponadto pozwana, powołując się na pkt 24 umowy pożyczki, podniosła, że zabezpieczeniem pożyczki było przystąpienie do umowy ubezpieczenia grupowego, co też uczynił dłużnik A. J. (1). Wskutek śmierci dłużnika to ubezpieczyciel – Towarzystwo (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo–Kredytowych S.A w S. jest zobowiązany zaspokoić wierzyciela. Pozwana podała, że bezpośrednią przyczyną śmierci dłużnika A. J. (1) było niedokrwienie serca, które spowodowało martwicę mięśnia sercowego (zawał serca), co zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 1 i 2 OWU ATUT było przedmiotem ubezpieczenia stanowiącego zabezpieczenie udzielonej pożyczki. W związku z tym spłata pożyczki powinna nastąpić z ubezpieczenia i zobowiązanie wygasło.

W **piśmie procesowym z dnia 16 czerwca 2014 r. pozwana** podtrzymała dotychczasowe twierdzenia i wnioski. Ustosunkowując się do treści sprzeciwu pozwana podała, że zarzut braku wypowiedzenia umowy pożyczki i przedwczesności żądania jest niezasadny. Pozwana wskazała, że zgodnie z art. 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo–kredytowych w zw. z art. 25 ustawy – Prawo spółdzielcze ustanie członkostwa w (...) następuje wskutek śmierci członka. Regulację taką potwierdza § 15 statutu powodowej (...). Z kolei § 36 regulaminu udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich (...) z dnia 29 marca 2012 r. stanowi, że w razie ustania członkostwa, w tym w przypadku śmierci pożyczkobiorcy/kredytobiorcy, roszczenie o zwrot pożyczki/kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. W umowie pożyczki z dnia 28 września 2012 r. w pkt 40 znajduje się zaś oświadczenie pożyczkobiorcy, że przed zawarciem umowy został mu przedstawiony regulamin udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich (...). Odnosząc się natomiast do twierdzeń pozwanej, że spłata należności powinna nastąpić na podstawie umowy ubezpieczenia, pozwana podała, że odmowa przez ubezpieczyciela wypłaty świadczenia z tytułu zgonu pożyczkobiorcy nie ma znaczenia dla sprawy. Powód dochodzi od pozwanej roszczenia w związku z poręczeniem przez nią umowy pożyczki. Fakt, że ubezpieczyciel odmówił wypłaty świadczenia z tytułu zgonu pożyczkobiorcy nie ma znaczenia dla powoda, w którego interesie leży dochodzenia roszczenia. Odmowa wypłaty świadczenia jest

autonomiczną decyzją (...), na którą powód nie ma wpływu, a pozwana może dochodzić przeciwko ubezpieczycielowi roszczeń na drodze sądowej w odrębnym postępowaniu, które i tak pozostanie bez wpływu na zasadność powództwa w rozpoznawanej sprawie (k. 64-65).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 września 2012 r. A. J. (1) zawarł z powodową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo–Kredytową im. F. S. w G. umowę pożyczki. Na mocy umowy powódka udzieliła A. J. (1) pożyczki w kwocie 64 000 zł. Pożyczka udzielona została na warunkach określonych w umowie i w regulaminie udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich (...) (pkt 1 umowy). A. J. (1) potwierdził, że regulamin ten został mu doręczony przed zawarciem umowy pożyczki (pkt 40 umowy). Umowa pożyczki została zawarta na okres od 28 września 2012 r. do 11 września 2017 r.

Zabezpieczeniem pożyczki było przystąpienie pożyczkobiorcy do umowy ubezpieczenia grupowego ATUT, weksel in blanco poręczony przez D. J. oraz poręczenie według prawa cywilnego udzielone przez D. J. (pkt 24 umowy).

Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd Kasy wynoszącej w dniu zawarcia umowy 19,5 % w skali roku. W umowie szczegółowo oznaczono zasady zmiany rocznej stopy oprocentowania, z tym że maksymalna stopa procentowa nie mogła przekraczać w stosunku rocznym czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (pkt 7 umowy). Roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosiła czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP (pkt 21 umowy). W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu stawała się w dniu następnym należnością przeterminowaną.

Za dług A. J. (1) wynikający z powyższej umowy pożyczki poręczyła jego żona D. J., zobowiązując się do zapłaty wynikającej z umowy kwoty 64 000 zł lub jej części powiększonej o należne odsetki, opłaty, prowizje i inne koszty przysługujące (...) w związku z wykonaniem umowy na wypadek, gdyby pożyczkobiorca nie wykonał swojego zobowiązania.

(okoliczności bezsporne, a ponadto umowa pożyczki z dnia 28 września 2012 r. – k. 10-14, oświadczenie D. J. w przedmiocie poręczenia – k. 15)

Regulamin udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo–Kredytowej w § 36 stanowi, że w razie ustania członkostwa, w tym w przypadku śmierci pożyczkobiorcy/kredytobiorcy, roszczenie o zwrot pożyczki/kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Zarząd Kasy może postanowić inaczej w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

(regulamin udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich (...) – k. 71-74)

Statut Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo–Kredytowej im. F. S. w G. stanowi w § 15 pkt 4, że członkostwo w Kasie ustaje na skutek śmierci członka.

(statut powódki – k. 66-70)

A. J. (1) złożył dwie deklaracje zgody na przystąpienie do grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków ATUT udzielanego przez Towarzystwo (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo–Kredytowych w S. (polisy (...) i (...)).

W deklaracjach zgody na przystąpienie do ubezpieczenia jako przedmiot ubezpieczenia oznaczono: śmierć ubezpieczonego w następstwie nieszczęśliwego wypadku, śmierć ubezpieczonego w następstwie zawału serca lub udaru mózgu, całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w następstwie nieszczęśliwego wypadku, pobyt ubezpieczonego w szpitalu w następstwie nieszczęśliwego wypadku. Sumę ubezpieczenia stanowiła kwota 50 000 zł (polisa (...)) oraz kwota 30 000 zł (polisa (...)). Jako osoby uprawnione do świadczenia ubezpieczeniowego wskazano w deklaracjach zgody: do wysokości zadłużenia ubezpieczonego wobec ubezpieczającego na dzień

śmierci ubezpieczonego – ubezpieczającego (tj. (...)), w wysokości kwoty pozostałej po wypłacie części należnej ubezpieczającemu – osoby uprawnionej nie wpisano.

(deklaracje zgody na przystąpienie do ubezpieczenia – k. 36-37, akta szkody – k. 90-117)

Umowa grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków ATUT jest umową zawieraną przez ubezpieczyciela z ubezpieczającym i jest umową grupową zawartą na cudzy rachunek – ubezpieczonego (§ 1 pkt 1 i 2 i § 2 pkt 9 i 10 ogólnych warunków ubezpieczenia). Przedmiotem ubezpieczenia jest m.in. śmierć ubezpieczonego w następstwie zawału serca lub udaru mózgu, zaistniałego w okresie ubezpieczenia (z § 3 pkt 1 owu). Świadczenie ubezpieczeniowe z tytułu śmierci ubezpieczonego w następstwie zawału serca lub udaru mózgu wypłacane jest osobie uprawnionej w kwocie stanowiącej 100 % sumy ubezpieczenia (§ 15 pkt 2 ppkt 2 owu). Ubezpieczający, za uprzednią zgodą ubezpieczonego, może wskazać imiennie jednego lub więcej uposażonych do otrzymania świadczenia ubezpieczeniowego (tj. osobę uprawnioną do świadczenia ubezpieczeniowego na wypadek śmierci ubezpieczonego). Jeżeli w chwili śmierci ubezpieczonego nie ma imiennie wyznaczonego uposażonego, świadczenie ubezpieczeniowe otrzymuje w pierwszej kolejności małżonek ubezpieczonego (§ 16 pkt 1 i 6 w zw. z § 2 pkt 12 owu)

(owu mające zastosowanie od dnia 1 kwietnia 2010 r., owu mające zastosowanie od dnia 20 czerwca 2012 r. i – k. 55-58 i 51-54)

A. J. (1) zmarł w dniu 18 października 2012 r.

(odpis skrócony aktu zgonu – k. 16)

W listopadzie 2012 r. na skutek zgłoszenia roszczenia przez ubezpieczającego (powódkę), ubezpieczyciel (...) S.A. odmówił wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego w związku ze śmiercią ubezpieczonego A. J. (1). Odmowa dotyczyła polisa o nr (...) i (...). Stanowisko swoje ubezpieczyciel uzasadnił tym, że z dokumentacji nie wynikało, że zgon ubezpieczonego nastąpił wskutek nieszczęśliwego wypadku, zawału serca lub udaru mózgu. Zdarzenie to zgodnie z ogólnymi warunkami ubezpieczenia nie jest więc objęte zakresem ubezpieczenia. O stanowisku swoim ubezpieczyciel powiadomił powódkę oraz pozwaną. Powódka, ani pozwana nie odwoływały się jako osoby uprawnione od decyzji ubezpieczyciela do Zarządu Towarzystwa.

(akta szkody – k. 90-117, zeznania świadka J. S. – k. 178)

Zadłużenie z tytułu umowy pożyczki z dnia 28 września 2012 r. na dzień wniesienia pozwu obejmowało niespłacony kapitał w kwocie 64 000 zł oraz skapitalizowane odsetki umowne w kwocie 341,92 zł i skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie w kwocie 17 762,76 zł.

(okoliczności niezaprzeczone, zeznania powódki – k. 143)

W dniu 25 czerwca 2013 r. pozwanej jako poręczycielowi doręczono wezwanie do zapłaty wymagalnego zadłużenia z umowy pożyczki z dnia 28 września 2012 r.

(wezwanie do zapłaty z dowodem nadania i doręczenia, k. 17-19)

D. J. wytoczyła przeciwko (...) S.A. w S. powództwo o zapłatę z umowy ubezpieczenia zawartej dla zabezpieczenia pożyczki z dnia 28 września 2012 r. Sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygn. akt I C 374/14. Wyrokiem z dnia 27 listopada 2015 r. powództwo zostało oddalone. Z uzasadnienia wyroku wynika, że nie zostało wykazane, że śmierć A. J. (1) stanowiła wypadek ubezpieczeniowy i była objęta ochroną ubezpieczeniową.

(akta sprawy Sąd Okręgowy w Katowicach o sygn. I C 374/15)

W dniu 13 października 2015 r. powódka wniosła do Sądu Rejonowego w Tychach wniosek o zawiązanie do próby ugodowej przeciwko pozwanej, A. J. (2) i J. W.. Wniosek dotyczył zapłaty należności z umowy pożyczki będącej

przedmiotem niniejszego procesu. W uzasadnieniu podano, że zawezwani do próby ugodowej należą do kręgu spadkobierców ustawowych zmarłego dłużnika A. J. (1).

(akta sprawy IX Co 3285/15 Sądu Rejonowego w Tychach)

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, albowiem nie budziły one zastrzeżeń i nie były kwestionowane przez strony. Sąd dał również wiarę osobowym źródłom dowodowym w postaci zeznań powódki i świadka J. S., ponieważ korespondowały one z treścią dokumentów, tworząc wspólnie spójną i logiczną całość.

Sąd pominął czynienie ustaleń faktycznych na okoliczności związane z przyczyną zgonu A. J. (1), a w konsekwencji z zasadnością odmowy wypłacenia przez ubezpieczyciela (...) S.A. w S. świadczenia ubezpieczeniowego z umowy ubezpieczenia. Okoliczności te nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy przeciwko pozwanej jako poręczycielowi o zapłatę należności z poręczonej umowy pożyczki.

Wobec powyższego sąd pominął dowód z karty statystyczna zgonu (k. 40) oraz akt sprawy I C 374/14 w zakresie, w jakim dotyczyły one przyczyn zgonu ubezpieczonego. Z tych samych przyczyn Sąd oddalił wniosek o powołanie biegłego sądowego z zakresu kardiologii (k. 143).

Sąd oddalił również wniosek o przeprowadzenie dowodu z pisma (...) z dnia 12 czerwca 2015 r. (k. 219), albowiem dowód ten był nieprzydatny z punktu widzenia przedmiotu procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo należało uwzględnić w całości.

Podstawę odpowiedzialności pozwanej stanowi poręczenie za dług A. J. (1) wynikający z umowy pożyczki zawartej z powódką. Zgodnie z art. 876 § 1 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Poręczenie to postać zabezpieczenia typu osobistego, którego istota polega na tym, że wierzyciel może dochodzić zaspokojenia wierzytelności nie tylko od dłużnika głównego, ale także od kolejnego dłużnika osobistego jakim staje się poręczyciel. Stosunek poręczenia powstaje w drodze umowy zawartej pomiędzy wierzycielem a poręczycielem, przy czym dla oświadczenia poręczyciela zastrzeżona jest forma pisemna pod rygorem nieważności (art. 876 § 2 k.c.).

Umowa poręczenia ma charakter akcesoryjny. Zakres odpowiedzialności poręczyciela zależy od istnienia, ważności i zakresu zobowiązania dłużnika głównego. Zgodnie z art. 879 § 1 k.c. o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika. Odpowiedzialność poręczyciela względem wierzyciela nie może być więc szersza niż odpowiedzialność dłużnika głównego. Jednocześnie rozmiar odpowiedzialności poręczyciela wyznacza umowa poręczenia. Poręczyciel odpowiada względem wierzyciela tylko w takim zakresie, w jakim poręczył wykonanie zobowiązania dłużnika głównego. Poręczyciel może przy tym podnosić przeciwko wierzycielowi wszelkie zarzuty przysługujące dłużnikowi głównemu (art. 883 § 1 k.c.).

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że treść pisemnego oświadczenia złożonego przez pozwaną wskazuje jednoznacznie, że stanowi ono poręczenie za zobowiązanie A. J. (1) do zwrotu pożyczki udzielonej mu przez powódkę na mocy umowy z dnia 28 września 2012 r. Nie określono przy tym górnej granicy odpowiedzialności poręczyciela, wskazując, że poręczenie obejmuje całość zadłużenia, zarówno w zakresie świadczenia głównego, jak i świadczeń ubocznych. W takim stanie rzeczy w świetle art. 879 § 1 k.c. rozmiar zobowiązania pozwanej do spłaty zadłużenia jako poręczyciel jest taki sam jak rozmiar zobowiązania dłużnika głównego. Na marginesie zauważyć należy, że pozwana w istocie nie kwestionowała w toku procesu swej odpowiedzialności jako poręczyciel, a jej obrona skupiała się na zarzutach związanych z wymagalnością roszczenia oraz obowiązkiem zaspokojenia powódki z zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia, co miało doprowadzić do wygaśnięcia zobowiązania.

Brak jednocześnie podstaw do kwestionowania ważności oświadczenia woli pozwanej w przedmiocie poręczenia, albowiem zostało ono złożone z zachowaniem zastrzeżonej pod rygorem nieważności formy pisemnej, a postępowanie

nie ujawniło okoliczności wskazując na istnienie wad oświadczenia woli, braku zdolności do czynności prawnych lub sprzeczności treści oświadczenia z bezwzględnie obowiązującymi normami prawnymi lub zasadami współżycia społecznego.

W tym miejscu odnieść się trzeba do podniesionego przez pozwaną zarzutu niewymagalności zobowiązania. Zarzut ten jest chybiony. Zobowiązanie poręczyciela staje się wymagalne z chwilą wymagalności długu głównego. W braku odmiennego zastrzeżenia poręczenie ma bowiem charakter akcesoryjny, a nie subsydiarny, co oznacza, że poręczyciel odpowiada jak współdłużnik solidarny (art. 881 k.c.), a zatem jego dług staje się wymagalny z chwilą, gdy dłużnik główny opóźni się ze spełnieniem swego świadczenia. Nawet niezawiadomienie poręczyciela o opóźnieniu dłużnika głównego pozostaje bez wpływu na wymagalność roszczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2004 r., I ACa 401/03, LEX nr 175232). W rozpoznawanej sprawie powódka nie złożyła pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki, jednakże nie było to konieczne do postawienie całej niespłaconej należności w stan natychmiastowej wymagalności. Skutek taki wywołała śmierć dłużnika głównego. Regulamin udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich (...), który z mocy pkt 1 umowy pożyczki współkształtował treść stosunku zobowiązaniowego, w § 36 stanowi, że w razie ustania członkostwa, w tym w przypadku śmierci pożyczkobiorcy/kredytobiorcy, roszczenie o zwrot pożyczki/kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Członkostwo w spółdzielni ustaje natomiast zawsze z chwilą śmierci członka (art. 2 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w zw. z art. 25 ustawy z dnia 16 września 1982 - Prawo spółdzielcze). Regulację ustawową powielił w tym zakresie statut powódki (§ 15 pkt 4). Z dniem śmierci A. J. (1) całość pozostającej do spłaty należność z tytułu pożyczki stała się więc wymagalna, a co za tym idzie wymagalne stało się także zobowiązanie pozwanej jako poręczyciela. Niezależnie od tego w dniu 25 czerwca 2013 r. doręczono pozwanej jako poręczycielowi wezwanie do zapłaty całości zadłużenia w związku z jego wymagalnością.

Niezasadna była również argumentacja pozwanej, sprowadzająca się do tego, że jej odpowiedzialność jako poręczyciela wyłącza zabezpieczenie spłaty pożyczki w postaci ubezpieczenia. Umowa pożyczki była zabezpieczona obok poręczenia także przystąpieniem przez pożyczkobiorcę do umowy ubezpieczenia grupowego. Analiza konstrukcji ubezpieczenia w rozpoznawanej sprawie i jego ogólnych warunków prowadzi do wniosku, że przedmiotową umowę ubezpieczenia uznać należy za umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek, o której mowa w art. 808 k.c. Umowa ta zawarta została pomiędzy powódką jako ubezpieczającym a (...) S.A. w S. jako ubezpieczycielem na rachunek A. J. (1) jako ubezpieczonego.

Umowa ubezpieczenia na cudzy rachunek polega na tym, że ubezpieczający ubezpiecza cudzy interes majątkowy, ale działa przy tym we własnym imieniu, co powoduje, że kto inny jest ubezpieczającym, a kto inny osobą, w której interesie majątkowym zawiera się umowę ubezpieczenia. Umowa taka zawierana jest pomiędzy ubezpieczającym a ubezpieczycielem na rachunek osoby trzeciej zwanej ubezpieczonym. Ubezpieczony nie jest stroną umowy, lecz podmiotem stosunku prawnego ubezpieczenia. Jest traktowany jako osoba trzecia wobec stron umowy ubezpieczenia. Istotą umowy jest zaś to, że podmiotem, którego dotyczy wypadek ubezpieczeniowy i na którego rzecz świadczona jest ochrona ubezpieczeniowa jest ubezpieczony.

Umowę ubezpieczenia zawartą pomiędzy powódką a ubezpieczycielem na rachunek A. J. (1) charakteryzuje jednocześnie to, że jej pierwszoplanowym celem było zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej A. J. (1). Wskazują na to wyrażone w deklaracjach zgody na przystąpienie do ubezpieczenia zasady podziału świadczenia ubezpieczeniowego pomiędzy uprawnionych do jego odbioru ubezpieczającego i ubezpieczonego (osób wskazanych w § 16 owu). W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego w pierwszej kolejności miało być ono wypłacone powódce (ubezpieczającemu) w wysokości odpowiadającej stanowi zadłużenia i doprowadzić w ten sposób do zaspokojenia jej wierzytelności. Takie uregulowanie zasad wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego jest dopuszczalne w świetle art. 831 § 1 i 1¹ k.c. W takiej sytuacji stosunek ubezpieczenia (za zgodą A. J. (1) jako ubezpieczonego) w pierwszej kolejności pełnił funkcję zabezpieczenia spłaty zaciągniętej przez niego pożyczki.

Istnienie pomiędzy powódką, A. J. (1) a ubezpieczycielem stosunku ubezpieczenia o powyższej konstrukcji nie mogło powodować samo z siebie wygaśnięcia po śmierci A. J. (1) zobowiązania pozwanej jako poręczyciela. Ubezpieczenie

to było obok poręczenia jedną z form zabezpieczenia wierzytelności z umowy pożyczki. Jeżeli strony nie zastrzegły inaczej, wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z ustanowionych zabezpieczeń w dowolnej kolejności. Niemniej analiza stanu faktycznego w rozpoznawanej sprawie wskazuje, że powódka i tak w pierwszej kolejności próbowała uzyskać zaspokojenie właśnie z zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia. Dopiero, gdy ubezpieczyciel odmówił wypłaty świadczenia, powódka skorzystała z kolejnej formy zabezpieczenia i skierowała roszczenie przeciwko poręczycielowi.

Umowa ubezpieczenia nie rodziła również legitymacji biernej ubezpieczyciela w rozpoznawanej sprawie, gdyż sprawa to dotyczyła roszczenia o zapłatę z umowy pożyczki skierowanego przeciwko poręczycielowi, a nie roszczenia o zapłatę z umowy ubezpieczenia skierowanego przeciwko ubezpieczycielowi.

Do wygaśnięcia zobowiązania pozwanej jako poręczyciela w związku z umową ubezpieczenia mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby ubezpieczyciel po śmierci A. J. (1) wypłacił powódce świadczenie ubezpieczeniowe, co doprowadziłoby do zaspokojenia jej wierzytelności. Zobowiązanie z umowy pożyczki wygasłoby wówczas wskutek jego wykonania. Ponowne dochodzenie zaspokojonej wierzytelności, tym razem od pozwanej jako poręczyciela, byłoby już niemożliwe. Bezsporne było jednak, że wierzytelność powódki nie została zaspokojona z ubezpieczenia. Wierzytelność ta i odpowiadający jej dług pozwanej istnieją więc nadal.

Powódka domagała się zasądzenia kwoty 64 000 zł, która stanowiła niespłacony kapitał pożyczki, kwoty 17 762,76 zł stanowiącej skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie od zadłużenia przeterminowanego naliczane do dnia wniesienia pozwu oraz kwoty 341,92 zł stanowiącej niezapłacone odsetki umowne. Uznać należy za ustalone, że zadłużenie wynikające z umowy pożyczki ma taką właśnie wysokość. Pozwana rozmiarów zadłużenia wskazanych przez powódkę nie kwestionowała, przyznając przy tym w swych zeznaniach, że z uwagi na krótki okres między zaciągnięciem pożyczki przez męża a jego śmiercią, spłata pożyczki w ogóle nie została rozpoczęta. Pozwana nie kwestionowała także wysokości skapitalizowanych odsetek, a ani zasadności i sposobu ich naliczenia. Również w ocenie Sądu odsetki zostały wyliczone prawidłowo, zgodnie z postanowieniami umowy pożyczki dotyczącymi oprocentowania, tj. pkt 7 w zakresie umownych odsetek kapitałowych oraz pkt 21 i 23 w zakresie umownych odsetek za opóźnienie. Postanowienia umowy nie były w tym zakresie sprzeczne z obowiązującymi przepisami dotyczącymi odsetek maksymalnych. W konsekwencji wobec braku zaprzeczenia ze strony pozwanej Sąd przyjął, że kwoty objęte żądaniem pozwu stanowią rzeczywistą wysokość zadłużenia z tytułu umowy pożyczki.

Mając na uwadze powyższe zasądzono na podstawie art. 876 § 1 k.c. od pozwanej na rzecz powódki kwotę 82 214,68 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 18 kwietnia 2014 r. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dniu wyrokowania oraz na podstawie art. 482 § 1 k.c.

Na koniec odnieść się należy do okoliczności, że powódka w toku niniejszego procesu skierowała m. in. przeciwko pozwanej wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, którego przedmiotem jest rozpoznawane roszczenie, wywodząc odpowiedzialność pozwanej z tytułu dziedzienia ustawowego po zmarłym A. J. (1). Stwierdzić trzeba, że zawezwanie to nie stoi w sprzeczności z dochodzeniem roszczenia w niniejszym postępowaniu. Wierzyciel może dochodzić zaspokojenia od poręczyciela, który jednocześnie jest spadkobiercą zmarłego dłużnika. Niezależnie od tego kwestia kręgu spadkobierców po zmarłym A. J. (1), tytułu ich powołania i sposobu przyjęcia spadku nie jest na dzień wyrokowania rozstrzygnięta, albowiem nie ujawniono, że przeprowadzono postępowanie w sprawie stwierdzenia nabycia spadku lub sporządzono akt poświadczenia dziedziczenia. Ponadto z akta IX Co 3285/15 wynika, że do zawarcia ugody nie doszło. Okoliczność zawezwania do próby ugodowej jest więc w rozpoznawanej sprawie bez znaczenia.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Od pozwanej na rzecz powódki zasądzono kwotę 4 111 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej od pozwu oraz kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, na które składała się opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł oraz opłata za czynności radcy prawnego 3 600 zł (§ 6 pkt 6 obowiązującego w dacie wyrokowania rozporządzenie Ministra

Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu).

SSO Magdalena Bochyńska - Jarczyk